

עתונים ובקבוקים. כל האמצעים כשרים לא סוף סכומים גדולים יותר. אולם יהודה לא יכול היה להיכר מי מבין עשרות חושי שכונתו, שקיבלו את מכתבי האיום, היה בעל המצפון הרגיש שהשאיר במעטפה 25 לירות בציווף בקשה לדחות את שארית התשלום לחודש הבא.

עתונות

איש השער

שבועון החדשות האמריקאי טיים (תפוצה: 1,800,000) שם את דויד בן-גוריון על שערו בסתיו 1948, כשנראה לו כי ישראל החלה מנצחת במלחמה. מאז היתה למשה שרת אמביציה גדולה: לקשט אף הוא כפניו את שערו של שבועון זר כה חשוב.

השבוע נתגשמה שאיפתו הכמוסה: זר שפינג, שבועון חדשות גרמני המחקה את טיים ותופס עמדת-מפתח בעתונות הגרמנית, שם על שערו את משה שרת.

מבעד לכוונת הרובה. הרעיון המר-כזי של הכתבה הארוכה שיגרתו למדי, וכזבו לחלוטין: שרת מנהל את מחנה-השלום ב"ישראל, דויד בן-גוריון, ריבון, מנהל את מחנה-המלחמה. אולם הרבה יותר מעניינות הערות הפזרות לאורך הכתבה, המשקפות את נקודת-הראות הגרמנית. למשל:

- עמקיו-ירעאל הוא "פרוסיה של יש-ראל".
- בן-גוריון יצר לעצמו את השקפת-ע"ו למו כשהיה איכר בעמק-ירעאל, ראה את הערבים רק בעיני התקפות של בדואים ו"פורעים. (כשרה זו מתבססת כנראה, על תקופת-עבודתו של ב"י. ג"י. כסגרה, שהיא בגליל התחתון).

משה שרת גדל כבנו של בעל-אחוזה פיאודלי יהודי באזור ערבי, שיחק עם ילדיו האריסים הערבים, למד את הרכיבה ואת שפת-הארץ ממשוררים ערביים. "בעוד שבן-גוריון ראה את הערבים מבעד לאתנן וללהב (של הרובה), נפגש עם שרת בשעת ריקוד ומישחק.

מובן שהעתון הגרמני אינו שוכח להזכיר כי במלחמת-העולם הראשונה היה שרת קצין קיסרו במטה אלוף-המשנה הגרמני שירהלץ בצבא התורכי, שעה שבן-גוריון התגייס ל"בריגדה היהודית" בצבא הבריטי.

הריגול הגרמני ידע, פחות משע-שעים, אך יותר ביניינים, מרטים אחרים ב"כתבה הגרמנית. בין השאר:

- שרות-הריגול של הגנרל הגרמני גלן שמע על עיסקת השק הצ'כית עוד לפני שנה הודיע על כך לשותפיו האמריקאים, אולם הללו פסלו את הידיעה בטענם כי "אלו היה זה נכון, היינו שומעים על כך לפניכם".
- ההודעה הרשמית על עסקת-הנשק באה שלושה שבועות אחרי שהמטענים הראשוני נים כבר יצאו לדרכם מצ'כיה. הם עברו על פני הדנובה, הימ-השחור והים-התיכון.

מנהל האסטרטגיה הסובייטית במרחב הוא העורך הראשי של פרבדה, איש-אמונו של כרושצ'וב ומנהל החודה לענייני חוץ של הסובייט העליון, שפילוב. הלה ביקר בקיץ בקאהיר ושהה שם במשך עשרה ימים. אחרי צאתו של שפילוב, כוננה השגרירות הציכסולובקית בקאהיר. מחלקה מיו-חדת לחקר בעיות אפריקה והמזרח הקרוב. לדעת שירות-הריגול מערביים, מקיימת מח-לקה זו באמצעות בלדרים קשר ישיר עם מוסקבה, ועובדים בה בעיקר רוסים.

מצפון לים המלוח. העתון אינו מאמין ביותר בהצלחת המדיניות של שרת. הוא מסתמך על הודעות ערביות כי האביב הבא יהיה בשביל ישראל "חמש דקות לפני שעת האספי", מנבא התקפה צבאית ישראלית ב"מועד זה. אולם אין הוא מאמין שתהיה זאת רק מלחמה בחזית המצרית. לדעתו ייתתחו הקרבות דחאק כגורה אחרת לגמרי: בחזית הירדן מצפון לים המלח.

עליה

קזבלו בקיבוץ

הוכחה נוספת לכך כי האדם הינו חיה • לשעבר ראש שרות-הריגול הנאצי במז-רח אירופה, שהקים אחרי המלחמה שרות עצמאי בחטות האמריקאים, עבר בינתיים חזרה למרות הממשלה הגרמנית המערבית.

משחמטי הקרן - פרק ששי מושב לשחד -

הזוג להפוך למקומות נקיים ומכניסים. הם בנו עליהם בנייני מידות שהושכרו למגורים, משדרים ועסקים. אחד מהם, למשל, הוא קול-נוע מגדלור.

אנשים אחרים, כשהם מצליחים להשיג מעט רכוש, מיד מסתחרר עליהם ראשם והם מתחילים להתנהג בהוללות ובבזבזנות פר-שעת. הם מרשים לעצמם להתגדר בנוצות פז, לערוך גשפים, לבקר במקומות עשועים ולחיות בהפקרות ללא מידה וחסן. מאיר זסי לבסקי, אף כי ביקר עם אשתו באמריקה ב"משך הזמן, לא השתנה.

ממש כמו גיבוריהם של מולייר ובלזק, היטיב זסלבסקי לדעת כי דין פרוטה כדן מאה, וכי פרוטה שלא הוצאת היום תיהפך מחר ללירה. כאשר השכיר, למשל, את קול-נוע מגדלור, קבע בחוזה עם החוכרים כי מקום כבוד יתה שמור לו חסן בכל הצגה של הקולנוע. בצורה זאת יכול היה להנות מעט מחיי האמנות והתרבות, מבלי שהדבר יגרור אחריה הוצאות מיותרות.

גם את בילוייו החברתיים ארגן זסלבסקי באותה צורה. הוא לא השכיר את קומת ה"קרקע של ביתו ברחוב בן-יהודה 1 לקפה ינתי, עד שלא קבע בחוזה כי בכל שעה שיעלה הרצון מלפניו, יהיה רשאי להרחת את צמאונו בכוס סודה חסן אין כסף. אם בכל זאת תצא נפשו למשקה אצילי יותר - רשאי הוא, לפי החוזה, לגנום כוס תה רותח, עם לימון או עם חלב, תמורת חמש פרוטות בלבד.

והוא מצדו קיים את החוזה בנאמנות למ-רות כל השינויים הגדולים בערך המטבע שחלו במשך השנים.

וכשם שאין לזלזל בהוצאות קטנות, כך אין לזלזל בהכנסות קטנות. כשתלה, למשל, אחד מיירי אחד מבתי, שלט ועזר על כניסת הבית, מיהר זסלבסקי אל המקום באותו לילה והסיר את השלט. לא היתה זו חסן נגדות אסתטית או עקרונית. הוא דרש רק כי תמורת הנוכח לענוץ ארבעה מסמרים בקיר השייך לו, ישלם הדייר 1 ל"י לחודש.

חסכנותו זאת של זסלבסקי, שכמה אנשים אשר אינם מסוגלים להבין יקראו לה אולי בשם קמצנות קיצונית, לא היתה מיותרת. הכנסותיו (כפי שהן מתבטאות בהצהרתו בצרכי מס'הכנסה היו באמת זעומות מאד: בעל הבתים המרכזיים בתל-אביב, לא הרחיב יותר מאשר 86 ל"י ר750 פרוטה לחודש.

אולם אין להבין מכל האמור לעיל כי מר זסלבסקי מקמץ בהוצאות גם בעניינים של חיים ומחת. ב"1940, כשבארץ שרר חשש כבד כי גיסות הנאצים עלולים להציף את ארץ-ישראל תוך שבועות ספורים, היה זסי לבסקי בין הראשונים לרכוש בכסף מלא כרטיס טיסה להודו ומשם לאוסטרליה. אך אהבת המולדת קראה לו לחזור ברגע ש"חלפה הסכנה.

ואם מר זסלבסקי מסרב בתוקף לגלות אם וכמה תרם לקרן-המגן, הרי זה כנראה בגלל העובדה שביתיים שוכללו במידה ניכרת שי-רותי התעופה מישראל לארצות שקטות יר-תר.

מדרכי בופמן: מסך הכסף

חד מרייריו של זסלבסקי, כזכור, הוא קולנוע מגדלור. את הבניין מחזיקים בחכירה כמה שותפים, שהעיקרי ביניהם הוא

ני מאד מבקש שלא תכתבו עלי. "קראתי את מה שכתבתם על כל הדגים השונים שהשתמטו מקרן-המגן. זה היה ב"דרד גמור. אנשים שעשו מאות-אלפי לירות ואפילו מיליונים על חשבון המדינה, צריכים לתרום בשביל להגן עליה. אבל אני רק איש קטן. אל תכניסו אותי לרשימה השחורה."

האיש הקטן שהפנה בקשה זו למערכת העולם הזה עשה רבע מיליון ל"י מאז קום המדינה. הוא התחיל עם הון פעוט של כמה מאות ועשירי יש לו חולה, מיגרשים ומכר נית פרטית מהודרת. גם אשתו נוהגת במכר נית פרטית משלה, מהודרת לא פחות.

כיצד צבר כל כספו? בדרך רגילה מאד בישראל - הודות לשלי-חיות לאומיות על חשבון משלם-המסים. כספיד מומחה כענף שלו ערך קניות עבור הממשלה באירופה ואמריקה. את הקומיסיון הבחתי-רשמי שקיבל במטבע זר מהמוכרים הפקיד אותו יהודי נחמד בחשבונו בבנק שווייצי.

לזה קוראים עיסקה משולשת: ריוח נקי על חשבון המדינה בצורת קומיסיון, ריוח נקי נוסף על חשבון אותה מדינה בצורת מס' הבפר זר שאינו מתחלף בשער הרשמי והגברת מעשרות לניהול עיסקות בינלאומיות נר-ספות.

הוא גם קשר קשרים כדאיים מאד עם ה"מוכרים הרבים ובתוך משדרי הממשלה. הכל, כמובן, הודות להקרבתו העצמית כמשך שלי-חיותיו הלאומיות.

כאשר נודע לו כי שמו מועמד לרשימה השחורה, הוא ניסה לשכנע את נציג המער-כת שלא לכתוב עליו. הרי כבר תרם משהו לקרן המגן, כמה בדיוק? פחות ממחצית והוצאת ההחזקה של מכונתו משך חודש אחד והרבה פחות ממה שהוא רגיל להוציא על ידיה במשך לילה אחד כמלון מפואר.

הרי המשך אותה שיחה: "אם כבר נמ'סרה הרשימה לדפוס, הציע ברוב אדיבותו החלקקה, "אני מוכן לשאת בכל הוצאה שתדרשו ממני. אני מוכן ברצון לתרום איזה סכום לקרן מיוחדת של המערכת. רק שלא תכתבו עלי."

בשפה פשוטה: שוחד. "מוטב שתתרום את הכסף הזה לקרן ה"מגן, היתה העצה שקיבל. "זאת צורה פשו-טה יותר."

הוא לא עשה זאת. על כן היה שמו בין אלה שפורסמו ברשימה השחורה.

אנב, בנו יושב בפנימיה בטוהה בשווייץ, הארץ המפורסמת בנייטרליותה בעתות מל-חמה.

מאיר זסלבסקי: סודה חסן
מאיר זסלבסקי, ליד רוסייה, עלה על הדרך בישראל כשהוא שמש כעגלון. השכלתו, שכללה תריסר קללות רוטיות עסי-סיות, התאימה למקצוע זה. אך לא טוב היות האדם לבדו, וכשפגש זסלבסקי הצעיר באשה אמריקאית בעלת-רכוש, מיהר ונשא אותה לאשה.

הרכוש כלל כמה פריטים מעניינים. היו כלולים בו, בין השאר, שורה שלמה של מיגרשים ברחוב בן-יהודה, תל-אביב, בקטע המסתעף מרחוב אלנבי. את המגרשים הללו, ששימשו בשעתו בור-אשפה גדול אחד, מיהר

חברתית, ניתנה בצורה חיה למדי במסדרונות בית-המשפט בחיפה, שעה שצעיר המיר ומ' מרר בבכי קרע את האחזר בוועקותיו: "אני רוצה הביתה, אני רוצה למרוקו!" בעת שהובל אל מכונית המשטרה שהסיעה אותו לכלא.

לפני שבועיים הגיע יוסף עאיש ממרוקו ארצה, נשלח ישר לקיבוץ מעודחיים, שם הראו לו את חדרה-אואל, המקלחת והמיטה. מבין מאות האנשים שסערו בחדר-האואל לא היה ליוסף כל מכר ומודע. את ארוחתו אכל תוך שתיקה וועמת.

"היו לך חברים". יוסף, שהיה קצב חרוץ במרוקו גם מבלי לבקר בבית-הספר, נשלח לעבודה חקלאית. בערב הלך לישון, ובבוקר קם לעבודה; בערב הלך לישון, ובבוקר קם לעבודה; ביום השלישי כבר לא הלך לעבודה, אלא נטע בשארית כספו למש-רדי הסוכנות בחיפה.

"אני רוצה להיות במקום שבו נמצאים חברים שלי". ביקש יוסף.

"טוב, נראה. קח שתי לירות ותחזור למעודחיים. תבוא הגה כבוד שבוע, ענה לעימתו קול פקדונו מבין הניירות.

יוסף, שחשש כי אומרים לדחות אותו ב"לך-ושוב", סירב לעזוב את חדרו של ה"פקיד, לא רצה לעזובו גם לאחר שהועק נוסף. הוא לא ידע את הנעשה עמו, רק הבין שכולם רוצים את רעתו, לכן סירב לצאת גם כשהועיק הפקיד משטרה שגררה אותו בכוח, הביאתהו לפני השופט שחרץ את דינו למאסר ששה שבועות בעון תקיפת שוטרים.

יוסף מרר בבכי, הוא רצה להימצא יחד עם חברים וסופו בבית-סוהר. גיתך לעומתו אחד השוטרים: "היו לך חברים בבית-הסוהר."

כך נסתיימה הקריירה הישראלית בת-השבועיים של עוד מועמד לתואר "קזבלן" שהמדינה תוציא את ליבה אליו על קרשי הבימה, לא יותר.

מעילות

ידיד הפועלים

"הואגה לפועל היא אצילי מעל לכל!" קרא מאיר למ, מוכיר ועד הפועלים של מפעל הצנורות המזרח התיכון, ענף מעץ-הפעל של סולל-בונה, באסיפת-בחירות של מפא"י. הפועלים ידעו להעריך ידיו כזה: הוא צורף (ללא בחירות) למועצת-פועלי עכו, נוסף על תפקידו כשכלל המפעל. הוא היה שליט האמיתי במפעל, קבע את דירוגם המקצועי של הפועלים, יעץ למי לתת קבי-עות ולמי להעלות את המשכורת.

מדי פעם פנו פועלי המפעל אל ידידם, ביקשו הלאחה מקופת התגמולים לצרכים משפחתיים. אהדים ענו, רבים נדחו. היה זה על-כן, טבעי שאהרון כהן, מוותיקי ה"מפעל, פנה אף הוא באותה בקשה לידידו. זה היה לפני 14 חודש. מאז שעת תשובה קבועה מפי לם, "טרם הוחלט!"

מאיר חתם בשמך "י" הדבר התמיה את כהן. פועל חתיק ובעל זכויות. הוא ניגש להנהלת קופת-התגמולים בחיפה. שם שמע תשובה מזורה: "הרי קיבלת את הלאחאתך בסך 500 ל"י עוד לפני שנה. מאיר חתם בשמך!"

זה עניין את כהן מאד. הוא שאל את חבריו, גילה כי עוד שש הלאחות בסך כמה אלפי לירות נלקחו בצורה זו מהקופה. פועל אתו אפילו החזיר כבר את חובו, לא הרגיש כלל בניכויים שנוכו כל חודש ממשכורתו. ניכוי זה נעלם בים הניכויים האחרים.

הפועלים לא הסתירו את תמהונם. הם דרשו לכנס אסיפת-פועלים כדי לבקר את מצבו של האיש הנאמן של מפא"י שואשם בשעתו כשיתוף פעולה עם הנאצים. אולם מוכיר המפעל הרגיע אותם: לא רק מהם גנב לם, אלא גם מהמפעל עצמו. הוא סבר, כנראה, כי גניבות רבות הן חצי נחמה.

לא היתה ברירה: הרי המסלגה במוע' צת-הפועלים יעצו ללם בידדות להתמסר ל"משטרה.

דרוש: שלם. למ, האיש הרואג לפועלים, הודה שדאג מעט גם לעצמו, שהרי גם הוא פועל. אמנם נשאר פועל של כמה אלפים בין הסכום שלם הורה על גניבתו (2398 ל"י) לבין הסכום החסר. אולם בינתיים נת' פנתה משרה של שלם ומוכיר הועדה-הפועלים במפעל הצנורות המזרח-התיכון.

טנק מול טנק